

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньо-наукової програми
32201 Урбаністика та регіональний розвиток
рівень вищої освіти: магістр,
спеціальність 106 – Географія

Співпраця з експертною групою була змістовною й продуктивною. Ми вдячні експертам за ґрунтовні обговорення, слушні пропозиції та відзначені сильні сторони ОНП Урбаністика та регіональний розвиток. Рекомендації слугуватимуть покращенню реалізації ОП та її подальшому вдосконаленню у відповідності до цілей ОП. Водночас ми не погоджуємося із певними зауваженнями, які зроблені експертною групою за результатами експертизи ОП

Критерій	Звіт ЕГ	Коментар
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.</p> <p>Загальна кількість кредитів ОП «Урбаністика та регіональний розвиток» відповідає вимогам законодавства. Зміст освітньої програми має чітку структуру, освітні компоненти, включені до неї, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання, узгоджених з думкою стейкхолдерів. ОП передбачає врахування компетентностей та професійної кваліфікації професій відповідно до рекомендацій Європейського класифікатора навичок, компетентностей та професій ESCO (European Skills, Competences and Occupations). Зміст та наповненість програмних компонентів та програмні результати навчання засвідчують про відповідність ОП предметній області спеціальності. Визначено й пріоритети у вибірковості для здобувачів вищої освіти (як у виборі ОК, так і тематики досліджень), що засвідчує формування освітньої траєкторії серед здобувачів вищої освіти за ОП «Урбаністика та регіональний розвиток».</p>	<p>Зауваження ЕГ є незрозумілими а рекомендації дивними, або й недоречними. Зокрема:</p> <p>1) Перелік освітніх компонентів в описі освітньої програми «Урбаністика та регіональний розвиток» та навчальному плані є відповідним. Так, в описі освітньої програми в підрозділі «Перелік компонент ОП» включено лише компоненти, на вивчення яких передбачено виділення кредитів ECTS (загальна кількість таких компонентів 13). 14-й освітній компонент «Комплексний кваліфікаційний іспит зі спеціальності Географія», зазначений у навчальному плані, згадується у розділі «Форма атестації здобувачів вищої освіти» опису ОП. Виділення кредитів на кваліфікаційний іспит в рамках підсумкової атестації не передбачено, що відповідає «Положенню про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» http://www.univ.kiev.ua/pdfs/official/Organizationof-the-educational-process.pdf) і є загальноприйнятою світовою практикою (принагідно – європейські університети найчастіше не перезараховують кредити присвоєні за</p>

Критерій	Звіт ЕГ	Коментар
	<p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2. Кількість освітніх компонентів в освітній програмі «Урбаністика та регіональний розвиток» не відповідає кількості освітніх компонентів у навчальному плані. Неузгодженим є графік навчального навантаження. Окремі освітні компоненти забезпечують майже максимальну кількість ЗК і ФК та формують максимальну кількість ПРН (на основі аналізу матриці, наведеній в ОП). Предметну область спеціальності 106 Географія визначено у проекті стандарту вищої освіти для магістерського рівня, проте, проект не є нормативним документом. Рекомендуємо узгодити графік навчального навантаження. Зосередитися на виборі найважливіших загальних компетентностей та програмних результатах при формуванні освітніх компонентів. Рекомендуємо ЗВО запровадити освітні компоненти, які забезпечать вивчення іноземної мови, оскільки викладання окремих дисциплін здійснюється виключно іноземною мовою.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 1. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2. Проаналізувавши сильні та слабкі сторони Критерію 2, можна визначити, що рівень відповідності критерію – В, оскільки містить недоліки, які не є суттєвими та підлягають виправленню під час майбутнього перегляду ОП.</p>	<p>складання комплексного іспиту – він не є самостійним освінім компонентом який забезпечує опанування програмних результатів навчання)</p> <p>2) Графік навчального навантаження є узгодженим. Так, згідно затвердженого графіку навчального процесу, на підготовку дипломних (магістерських) робіт виділено 6 тижнів з останнього тижня січня по перший тиждень березня, а захист магістерських робіт в рамках підсумкової атестації передбачено у другій половині травня (с.1. НП, https://drive.google.com/file/d/13YXkr6Q-RF3m1AUyF78DM5UtoTNT4NgW/view). Це повністю реалізовано у Графіку навчального процесу ОС Магістр географічного факультету на 2 семестр 2020-21 навчального року, затвердженому проректором з науково-педагогічної роботи, в якому по ОП «Урбаністика та регіональний розвиток» зазначено, що підготовка кваліфікаційної (магістерської) роботи здійснюється в період з 25.01.2021 по 08.03.2021 року, а кваліфікаційний іспит та захист магістерської роботи у період з 17.05.2021 по 31.05.2021 (за окремим графіком ЕК). Тому теми магістерських робіт було затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії до початку періоду підготовки магістерських робіт – 21 січня 2021 року (протокол №7 було надано на вимогу експертної групи).</p> <p>3) Кілька освітніх компонентів забезпечують значну кількість ЗК і ФК та формують понад 10 ПРН, що зумовлено широтою їх предметної спрямованості відповідно до визначених компетентностей та програмних результатів навчання, що не впливає на якість освітнього процесу. Після затвердження стандарту вищої освіти за спеціальністю 106 Географія за магістерським рівнем, перелік ЗК, ФК та ПРН буде обов'язково переглянуто.</p>

Критерій	Звіт ЕГ	Коментар
		<p>4) Коли розроблялася ОП «Урбаністика та регіональний розвиток» не було затвердженого стандарту вищої освіти за спеціальністю 106 Географія за жодним рівнем вищої освіти. Тому при визначенні предметної області вимушені були спиратися на проект стандарту, що не суперечить чинним нормативним документам. Після затвердження стандарту за ОР Бакалавра (наказ МОН України від 16 червня 2020 року) було встановлено що предметна область програми (яка була раніше визначена за проектом стандарту) відповідає предметній області визначеній у затвердженому стандарті.</p> <p>4) Вивчення іноземної мови регламентується «Концепцією вивчення іноземних мов студентами неспеціальних факультетів/інститутів Київського національного університету імені Тараса Шевченка», затвердженою Вченою радою 02 березня 2020 року (http://nmc.univ.kiev.ua/docs/10032020%20Kontseptsia%20vuvchennya%20inoz%20movy.pdf). Поглиблене вивчення іноземної мови за професійним спрямуванням відбувається в рамках ОК «Contemporary Debates in Human Geography» (6 кредитів). Оскільки володіння іноземною мовою на відповідному рівні є необхідною умовою вступу і перевіряється із застосуванням засобів ЗНО на загальнодержавному рівні, Університет вважає повторне вивчення іноземної мови профанацією, і, натомість, докладає максимальних зусиль для забезпечення фахової комунікації іноземною мовою шляхом викладання іноземною мовою дисциплін які формують професійні компетентності.</p> <p>Таким чином, у звіті ЕГ відсутні підстави для будь-яких зауважень, а позитивні практики (у тому числі викладання англійською мовою фахових дисциплін) дозволяють нам стверджувати, що за критерієм 2 дана</p>

Критерій	Звіт ЕГ	Коментар
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3. Правила прийому 2021 року на навчання для вступників на ОП «Урбаністика та регіональний розвиток» є чіткими та зрозумілими, оприлюднені на сайті з відповідними додатками. Вони є доступними для всіх учасників освітнього процесу, а також їх дотримуються під час реалізації освітньо-наукової програми. Зручною є навігація на вебсайті географічного факультету, де у розділі «Вступнику» (https://geo.knu.ua/uk/abiturientam.html) доступно та зручно можна ознайомитися з усією необхідною інформацією. В Київському національному університеті імені Тараса Шевченка створені умови та надані можливості щодо участі в академічній мобільності.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3. Відсутність практики прийняття участі здобувачів вищої освіти, що навчаються за даною ОП у програмах семестрового обміну. Відсутність визнання та можливостей впровадження неформальної освіти в процесі навчання. Рекомендуємо активізувати роботу щодо популяризації та втілення в практичній площині програм академічної мобільності серед здобувачів вищої освіти через (шляхом) укладення двосторонніх договорів. Звернути увагу ЗВО на популяризацію та можливості впровадження в межах ОП результатів неформальної освіти.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 3. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3. Проаналізувавши сильні та слабкі сторони Критерію 3, можна визначити, що рівень відповідності критерію – В,</p>	<p>ОП заслуговує оцінки А.</p> <p>Зауваження ЕГ щодо участі студентів у програмах академічної мобільності безпідставні (не враховують об'єктивних факторів і наданої ЕГ інформації), а зауваження і рекомендації щодо визнання неформальної освіти є нічим не виправданим обурливим втручанням в діяльність ЗВО і вимогою до ЗВО порушувати закон (!!!).</p> <p>1) За сприяння кафедри економічної та соціальної за програмою Еразмус+ укладено Угоду про академічну мобільність між КНУ та Університетом Етвеша Лоранда (Будапешт, Угорщина), що дає можливість здобувачам вищої освіти брати участь у програмах семестрового обміну (копію Угоди було надано на вимогу експертної групи). Здобувачі вищої освіти за ОП «Урбаністика та регіональний розвиток» виявили інтерес до участі в програмі академічної мобільності, проте внаслідок введення обмежень у зв'язку з поширенням пандемії COVID-19, конкурс не було оголошено, натомість за повідомленням офісу академічної мобільності партнерського університету, Угоду продовжено на наступний 2021-22 навчальний рік.</p> <p>Академічна мобільність в Університеті регламентується «Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність Київського національного університету імені Тараса Шевченка» від 29.06.2016 р. (http://mobility.univ.kiev.ua/?page_id=804&lang=uk). Всі категорії учасників освітнього процесу мають доступ до міжнародних інформаційних ресурсів, таких як Еразмус+, програм DAAD, IREX, UGRAD та стипендіальної програми ім. Фулбрайта (http://www.umz.univ.kiev.ua/index.php/ua/).</p>

Критерій	Звіт ЕГ	Коментар
	оскільки містить деякі недоліки, які підлягають виправленню.	<p>2) Київський національний університет імені Тараса Шевченка у своїй діяльності завжди керується вимогами законодавства та положеннями нормативних документів. Сфера неформальної освіти в Україні законодавчо не врегульована. В Україні на цей час відсутня система контролю якості освітнього рівня програм в системі неформальної/інформальної освіти. У зв'язку з цим Університет не визнає результатів навчання у неформальній/інформальній освіті до затвердження регуляторних актів центральних органів виконавчої влади України, існування яких передбачене чинним законодавством. Аргументи: а) згідно Закону України «Про освіту» (ст.8, п.5) «Результати навчання, здобуті шляхом неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в системі формальної освіти в порядку, визначеному законодавством». б) в Законі України «Про вищу освіту» детально розписуються права ЗВО щодо самостійного визнання освітніх кваліфікацій і результатів навчання у формальній освіті і відсутня згадка про будь-які права ЗВО щодо визнання результатів неформальної освіти; в) згідно ст.3 Закону України «Про освіту» органом, який «формує вимоги до ... визнання результатів неформального та інформального навчання» визначається Національне агентство кваліфікацій.</p> <p>Університет чітко і послідовно дотримується цієї позиції, повідомляє її здобувачам освіти і всім зацікавленим особам, і таким чином навіть формально дотримується вимог підкритерію 3.4. «Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми».</p>

Критерій	Звіт ЕГ	Коментар
		<p>Ця позиція Університету була доведена до Національного Агентства із забезпечення якості вищої освіти, яке на своєму засіданні 26 травня визнало (у відповіді С.М. Квіта), що відсутність практики зарахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми (див відеозапис).</p> <p>До речі, аналогічні настанови (щодо того, що неврахування результатів неформальної освіти не може вважатися недоліком програми) експертам і ГЕР керівництво Національного Агентства надало під час семінарів у вересні 2020 року (https://bit.ly/3iYwvvR).</p> <p>Додатково повідомляємо, що наразі НАК України разом із МОН України розробляється і погоджується 2 проекти Постанов Кабінету Міністрів України: 1) щодо присвоєння професійних кваліфікацій і визнання результатів неформального навчання; 2) щодо визнання неформального навчання при присвоєнні освітніх кваліфікацій. Представники Київського національного університету беруть участь у цій роботі і достеменно знають поточний стан справ.</p> <p>Таким чином, ми констатуємо, що: 1) у ЕГ не було жодних підстав для названих зауважень; 2) надані рекомендації щонайменше недоречні і не повинні братися до уваги; 3) недоліків які підлягають виправленню немає; 4) підстави для зниження оцінки цієї ОНП за Критерієм 3 до рівня В відсутні.</p>
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості	<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.</p> <p>До здійснення моніторингу ОНП «Урбаністика та регіональний розвиток» також долучаються науково-педагогічні працівники, здобувачі, роботодавці, академічна</p>	<p>Зауваження щодо відсутності перегляду ОП є безпідставним. Перегляд ОП «Урбаністика та регіональний розвиток» здійснюється у відповідності до «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» від 31 серпня 2018</p>

Критерій	Звіт ЕГ	Коментар
освітньої програми	<p>спільнота, що дозволяє виявляти та реагувати на недоліки, які виявлені при реалізації ОП.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.</p> <p>Відсутнім є перегляд ОП «Урбаністика та регіональний розвиток». Позиція здобувачів вищої освіти, академічної спільноти та роботодавців була прийнята до уваги на етапі підготовки даної ОП. Рекомендуємо врахувати результати моніторингу за ОП. Варто звернути увагу на практику обговорення результатів опитування та анкетування. Рекомендовано збільшення практичної складової в питаннях вивчення навчальних дисциплін, які передбачають засвоєння спеціалізованого програмного забезпечення (географічні інформаційні системи та технології).</p> <p>Рівень відповідності Критерію 8.</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.</p> <p>Проаналізувавши сильні та слабкі сторони Критерію 8, можна визначити, що рівень відповідності критерію – В, оскільки містить недоліки, які не є суттєвими та підлягають виправленню після врахування побажань усіх стейкхолдерів та перегляду ОП «Урбаністика та регіональний розвиток»</p>	<p>року (п.12.3.4) http://nmc.univ.kiev.ua/docs/Poloz_org_osv_proc-2018.pdf), згідно з яким перегляд освітньої програми упродовж її першого періоду реалізації (для ОНП за рівнем магістра це 2 роки) здійснюється тільки у випадку затвердження/зміни стандартів, різних змін вимог на ринку праці за фахом, або у випадку коли моніторинг програми показує в ній наявність суттєвих недоліків які не дозволяють очікувати її успішної реалізації. У всіх інших випадках передчасний перегляд програми є шкідливим, оскільки порушення внутрішніх балансів програми підготовки без вивчення їх функціонування на всіх етапах (від вступу студентів до їх випуску) неминуче призведе до погіршення програми.</p> <p>Упродовж дії ОП «Урбаністика та регіональний розвиток» другого (магістерського) рівня вищої освіти, яка запроваджена вперше у 2019-2020 навчальному році, оновлено зміст та наповнення робочих навчальних програм окремих дисциплін. Гарант та члени робочої групи вважають доцільним вносити зміни після завершення здобувачами вищої освіти повного періоду навчання (реальної апробації освітньої програми). Наразі гарант та робоча група враховують і те, що потреба у перегляді ОП також буде зумовлена затвердженням відповідного освітнього стандарту зі спеціальності 106 «Географія» освітнього рівня магістр.</p> <p>Здобувачі вищої освіти, представники академічної спільноти та роботодавці безпосередньо залучаються до процесу періодичного перегляду ОП «Урбаністика та регіональний розвиток» та інших процедур забезпечення її якості. Зокрема, на вимогу експертної групи було надано протокол НМК географічного факультету від 1 липня 2020 року, в</p>

Критерій	Звіт ЕГ	Коментар
		<p>якому зазначено, що здобувачі вищої освіти та роботодавці взяли участь в обговоренні результатів моніторингу та перегляді ОНП «Урбаністика та регіональний розвиток» підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 106 Географія другого (магістерського) рівня вищої освіти. Результати опитування здобувачів вищої освіти регулярно обговорюються на засіданнях кафедри, НМК та вченої ради географічного факультету. Зокрема, результати останнього опитування отримано 25 лютого 2021 року і вони будуть обговорені на найближчих засіданнях.</p> <p>Збільшення практичної складової в питаннях вивчення навчальних дисциплін, які передбачають засвоєння спеціалізованого програмного забезпечення не є вимогою критерію внутрішнього забезпечення якості освітньої програми.</p> <p>Таким чином, вважаємо що підстав для зауважень немає, а ОНП за цим критерієм може бути оцінена на рівні А.</p>
Критерій 9. Прозорість та публічність	<p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9. Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу регламентуються низкою нормативно-правових документів, розроблених та впроваджених ЗВО, є доступними для всіх та розміщені на офіційному сайті ЗВО, послідовно дотримуються під час реалізації ОП. Затверджена ОП «Урбаністика та регіональний розвиток» оприлюднена на вебсайті ЗВО, є відкритою для обговорення та отримання зауважень і пропозицій всіх стейкхолдерів.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9. Проект за даною ОП наразі є відсутнім. Не були враховані</p>	<p>1) Проект нової редакції ОП не оприлюднювався оскільки ще не розроблявся. У відповідях на зауваження щодо попереднього критерію було пояснено що вносити зміни до програми доцільно після першого року випуску з урахуванням рекомендацій за результатами первинної акредитації та затвердження стандарту вищої освіти зі спеціальності 106 «Географія» освітнього рівня магістр. Наразі робота над розробкою проекту нової редакції ОП з врахуванням пропозицій всіх стейкхолдерів триває. Коли він буде розроблений тоді й буде оприлюднений. Щодо рекомендацій оприлюднення</p> <p>2) Зауваження за результатами проведення акредитації ОНП</p>

Критерій	Звіт ЕГ	Коментар
	<p>рекомендації щодо перегляду та оновлення освітніх програм, які надавалися під час акредитаційних експертиз інших ОП на географічному факультеті. Спираючись на політику ЗВО щодо ґрунтового перегляду ОП після першого року випуску, рекомендуємо розмістити інформацію із сайту географічного факультету «Для обговорення». Усі пропозиції, що надійшли на електронну скриньку деканату географічного факультету (geography_dpt.head@univ.net.ua) з назвою в темі листа «ПРОПОЗИЦІЇ ДО ОП...» в окремій вкладці або перед всіма ОП, узагальнити, систематизувати, надати у вигляді таблиці (тощо) задля підтвердження дієвості механізму, що обраний ЗВО щодо перегляду ОП. Рекомендуємо врахувати рекомендації щодо перегляду та оновлення ОП під час здійснення інших акредитаційних експертиз у ЗВО. Зокрема, пропозицію ГЕР (під час акредитації «Географічне країнознавство та геоглобалістика» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 106 Географія) щодо оприлюднення проєктів змін до ОП для громадського обговорення, а також таблицю пропозицій протягом тижня після закінчення обговорення.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 9. Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9. Проаналізувавши сильні та слабкі сторони Критерію 9, можна визначити, що рівень відповідності критерію – В, оскільки містить недоліки, які підлягають виправленню, зокрема, після врахування рекомендацій щодо перегляду та оновлення освітніх програм які надавалися під час акредитаційних експертиз у ЗВО, з врахуванням пропозицій від усіх стейкхолдерів за даною ОП.</p>	<p>«Географічне країнознавство та геоглобалістика» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 106 Географія враховано, зокрема, щодо рекомендацій експертної групи підвищити публікаційну активність НПП у виданнях, що індексуються наукометричними базами Scopus та Web of Science.</p> <p>3) Рекомендація щодо оприлюднення таблиці пропозицій які надійшли за результатами обговорення є особистим баченням експертів, яке нічим не аргументовано і ніде не регламентовано. Якщо ж відійти від формальної сторони питання (за якою для цього зауваження у ЕГ немає жодних аргументів) то забезпечення якості полягає не у оприлюдненні порівняльної таблиці, а у досягненні максимально можливого рівня поєднання якості і додаткових (не визначених угодами про навчання) побажань стейкхолдерів.</p> <p>Таким чином вважаємо що підстав для висловлення зауважень у ЕГ немає, а оцінка ОНП за Критерієм 9 є заниженою.</p>